

**Francisci De Fargna Civitatis Plebis Patrii Philosophiæ,
Sacræ Theologiæ, ac J. U. Doctoris ... Commentaria In
singulos Canones De Jurepatronatus**

Qui sparsim tam intrà, quàm extra corpus Juris Canonici vagantur ...

Fargna, Francesco de

Romæ, MDCCXVIII

Casus X. Argumentum. Patronus an possit removere Confessarium ab ipso nominatum, & ab Episcopo deputatum in Ecclesia Patronali ad nutum, & absque causa?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72203)

vat. crimin. cap. 32. §. 4. num. 269. & seqq.

4 Maximè si de his delictis esset etiam publicè diffamatus, quia scandalum esset Populo, si videret eundem Parochum taliter diffamatum ministrare Sacro Altari. *Fagnan. in cap. nisi cum pridem num. 73. de renunciat. Pignattell. consult. 19. nu. 11. & consult. 38. n. 5. tom. 7. Raynald. observ. crimin. tom. 3. cap. 32. §. 4. & 5. n. 421. & 430.*

5 Sed his non obstantibus censeo hujusmodi privationem, & remotionem dicti Parochi à Parochia non sustineri; Primò, quia non sufficienter constat Parochum perpetrasse dicta delicta; dum mulieres, quæ de eis deponunt, cum sint infames, & ratione sexus proclives ad accusandum, ad odium, & indignationem, non sunt testes omni exceptione majores; quibus deferendum sit in casu præsentis, ubi agitur de delicto gravissimo, ut bene animadvertit *Rot. in Leodien. Pastoratus 16. Januarii 1702. §. Et demum coram bon. mem. Muto*. Deinde Episcopus devenit ad privationem, & remotionem Parochi à Parochia eo penitus inaudito, & non citato; Licet enim supposita præexistentia similitudinis delictorum possit Episcopus privare Parochum, aut alium Beneficiatum proprio beneficio juxta *auctoritates in contrarium relatas*; hoc tamen procedit præcedente prius trina monitione; quia cum pœna privationis sit maxima, & æquiparetur morti civili, infligi non potest nisi confitito, quod Parochus, aut alius Beneficiatus monitus noluerit concubinas, & alias inhonestas mulieres relinquere, & à via perditionis recedere, juxta *Text. in cap. sicut ad extirpanda cap. si autem Clerici de cohabit. Cleric. Concil. Trident. sess. 25. de reform. cap. 14.*, ibique *Barbos. num. 7. & seqq. Garz. de benef. par. 11. cap. 10. num. 182. & seqq. Antonell. de Regimin. Ecclesie lib. 6. cap. 29. num. 3. & 6. Gratian. discept. 991. num. 16. Rot. decis. 147. n. 12. par. 14. rec. & in Leodien. Pastoratus 16. Januarii 1702. §. Injustitia cor. bo. me. Muto, & in Frisingen. Parochialis 8. Aprilis 1715. §. Ex simplici, cum seq. coram Eno Scotto*.

6 Quæro hic an Parochus removeri possit per Episcopum à Parochia, ob contumeliosa verba prolata contra Patronum; & ob possibilem inobedientiam erga Episcopum, aut Papam, quatenus alter eorum imperaret communicare peccatorem notorium?

7 Respondeo negativè, sed potius esse puniendum aliis pœnis ob verba contumeliosa contra Patronum prolata arbitrio Episcopi; quia pro hujusmodi delictis non invenitur in jure imposita hujusmodi pœna privationis Parochiæ; quæ cum sit gravissima, ut supra dixi, non venit proinde pro illis infligenda; & ita in similibus quodammodo terminis resolutum fuit à Sac. Congregatione Concilii in *Ratisbonen. Parochialis 27. Novembris 1717.* ubi cum Joannes Kleidorffer Parochus Ecclesiæ Lindkurchensis apud Consistorium Ratisbonæ actione injuriarum conventus, & accusatus fuisset pro præteritis contumeliosis verbis, & epistolis prolati, & scriptis respectivè contra Baronem de Reifach, & Regimen Landshutantum ejusque Consiliarios ratione carcerationis ejus servi, & contra Præterorem Maimburgensem ob dilatam restitutionem Bovis capti in pignus pro damno dato, & demum contra ipsum met Consistorium, quod ei mandaverat, ut vini vectigal perfolveret; Præterea cum inquisitus etiam fuisset eo quia Georgio Baurt SS. Eucharistiæ Sacramentum denegaverit uti publico peccatori; & ulterius interrogatus quid ageret, si Consistorium, ipsemet Episcopus, & Archiepiscopus Colonienfis hoc ei præciperet? Cum respondisset -- *non porrigeret, quia esset contra suam conscientiam* -- Consistorium pronuncia- vit eadem die, dictum Parochum convictum, confessum, & contumacem Parochia excidisse, & privatum esse; à quo interposita per Parochum appellatione, & remissa causa eidem Sac. Congregationi disputatum ibi fuit dubium -- *An privatio Joannis Kleydorffer Parochia Leindkurchensi sustineatur &c.* -- cui responsum fuit -- *negativè*.

ARGUMENTUM.

Patronus an possit removeere Confessarium ab ipso nominatum, & ab Episcopo deputatum in Ecclesia Patronali ad nutum, & absque causa?

SUMMARIUM.

- 1 *Nemo invitis Dominis in domo aliena debet permanere.*
- 2 *Patronus removeeri non potest ad nutum,*

- & absque causa Confessarium ab ipso nominatum, & ab Episcopo deputatum in Ecclesia Patronali; & n. 5. Et quare vide n. 7. & 9.
- 3 Unum quodque solvendum est cum eo vinculo, cum quo ligatum est.
 - 4 Electus ad aliquod ministerium, & confirmatus à Superiore removeri non potest nisi accedat auctoritas illius, qui electum confirmavit.
 - 6 Rector Hospitalis removeri non potest sine causa.
 - 7 Administrare Sacramentum Pœnitentiæ est ministerium, & officium.
 - 8 Princeps Supremus etiam alius inferior nequit Officiale removeri sine causa.
 - 10 Prælatus Regularis removeri non potest à Prælaturo sine causa.
 - 11 Commenda, aut Præceptorium S. Ordinis Hierosolymitani est ad nutum Magni Magistri amovibilis.
 - 12 Amotio à Commenda, seu Præceptorium fieri non potest à Magno Magistro absque causa.
 - 13 Medicus corporis semel approbatus potest reprobari, dummodò adsit causa.
 - 14 Cappellania merè laicalis recensetur inter officia, quæ pertinent ad ministerium domesticum.
 - 15 Ab officiis publicis, seu habentibus publicam administrationem dari non potest amotio sine causa; secus ab officiis privatis, seu pertinentibus ad ministerium domesticum.
 - 16 Officium Confessarii in publica Ecclesia est officium publicum.

CASVS X.

Quidam Patronus habens ex lege foundationis jus nominandi Confessarium, qui publicè administraret Sacramentum Pœnitentiæ in Ecclesia Patronali, de consensu Ordinarii nominavit quemdam Sacerdotem, qui fuit ab Episcopo deputatus ad exercendum officium Confessarii in eadem Ecclesia. Cupiens nunc introducere in dicto officio alium Sacerdotem amicum, amovit ab eo dictum Confessarium. Queritur, an hujusmodi amotio sustineatur.

Respondendum videtur affirmativè. Quoniam idem Sacerdos reluctante Patrono non debet in Ecclesia Patronali exercere officium Confessarii, dum nemo

Pars II.

1 debet invitis Dominis in domo aliena permanere; Et cum quilibet eligere valeat Confessarium, & Medicum temporalem ad libitum suum, validè poterat Patronus illum pro libito mutare; Ratio est, quia officium Confessarii videtur regulandum ad instar famulatus, aut Cappellaniæ Laicalis ad nutum amovibilis; Unde sicuti Patronus potest remove Cappellanum à dicta Cappellania Laicali absque causa, ita poterit remove Confessarium à suo officio absque ulla necessitate assignandi causam, juxta auctoritates superius relatas *Caf. I.*

2 His tamen non obstantibus contrarium verius de jure censeo; Patronus namque caret facultate removendi præfatum Sacerdotem ab officio Confessarii. Primò quia ipse Sacerdos fuit deputatus ab Ordinario ad Sacramentum Pœnitentiæ administrandam in publica Ecclesia. Talis autem deputatio tanti est roboris; & momenti, ut non debeat esse in facultate libera, & absoluta Patroni remove deputatum; sed omnino necessarium sit quòd adsit auctoritas ejusdem Ordinarii juxta regulam generalem, quod unum quodque solvendum est cum eo vinculo, cum quo ligatum est, quam regulam amplectitur *Card. de Luc. relat. superius dicto Caf. I. num. 22.* Et in fortioribus loquendo de electione, quæ fiat alicujus Ministri ab aliqua universitate, & quæ confirmetur à Superiore, quòd is removeri non possit, nisi accedat auctoritas illius, qui electum confirmavit, probat *Textus in l. Et quia ff. de jurisdic. omn. judic.*, & latè prosequuntur, *Paris. de Pur. de synod. §. In officiis nu. 4.*, *Angel. de Perus. super Auth. collat. 3. de Defensor. Civit. nu. 2. §. De cetero*, *Angel. conf. 220. nu. 5. vers. Contrarium Cabed. decis. Lusitan. 84. num. 14. vers. Constat autem tom. 2.*

5 Secundò, quia idem Patronus remove prædictum Sacerdotem sine causa, quod fieri non posse docet, *Roman. conf. 467. n. 2.*, & *seqq. ibi -- Ut clara reddatur proposita consultatio, duo sunt consideranda. Primum, quòd isti sex electi providere habent circa conservationem, & bonum statum dicti Hospitalis, prout eis videtur convenire. Unde nota, quòd providere habens juxta arbitrium boni viri, quòd per verbum illud videbitur significatur,*

A a a tur,

- tur sed bono, rationabili, & equo viro, justum numquam videtur dicere, quod ad bonum statum, & conservationem Hospitalis tenderet Actoris ejusdem privatio, nulla existente rationabili causa &c. igitur est consequens, ut hoc ipsi non possint. Quod autem istud bono viro rationabile non videretur; Primo ostendit pulcher Textus in Can. satis perversum distinct. 4. sic dicens: Satis perversum, & consequenter iniquum esse probatur, ut quorundam voluntatibus suis ille privetur officii, quem propria culpa, vel facinus, à gradu, quo fungitur, non deicit -- Et latissimè reassumpta materia in casu deputationis Rectoris Hospitalis, & Judicis Testamentorum, qui fuerunt electi ad nutum amovibiles, quod removeri non possint à Capitulo Ecclesiæ sine justa causa, ita ut non debeat stare pro ratione voluntas, docet Lar. in novissimis decis. Granatens. disput. 2. per tot. ubi pariter num. 9. refert. Decisionem Senatus sequentibus verbis conceptam -- Senatus in hoc casu non potuisse istos officiales removeri censuit, non probata causa, ob quam amoverentur, & ideo Appellationem locum habere, & Capitulum sede vacante vim facere in non deferenda appellatione, & reponenda privatione officiorum -- Et resolutum fuit à S. Congreg. Concilii in Hispalen. 11. Julii 1626. ubi Sac. Congregatio censuit electionem Confessarii spectare ad Abbatissam Moniales, & Patronas, prævia tamen speciali approbatione Archiepiscopi, remotionem illius non esse permissam nisi ex rationabili causa ab eodem Archiepiscopo approbanda.
- 7 Ratio est, quia administrare Sacramentum Pœnitentiæ, est propriè loquendo ministerium, & officium, ad notat per Doctores omnes in Clement. dudum S. Numerus autem tit. de sepult.; Quoties itaque administrare Sacramentum Pœnitentiæ est ministerium, & officium, eo fortius viget assumptum, quod Amotio sine causa dari non debet, & sic, quod causa non expressa, aut allegata non poterat Patronus remove præfatum Sacerdotem ab officio Confessarii, ut in fortioribus loquendo de supremo Principe, quod nequeat officialem remove sine causa firmant Gulielm. de Benedict. in cap. Raynutius verb. duas habens filias à num. 37. tit. de testam., Gonzal. ad Regul. Cancell. glos. 5. S. 6. nu. 42. vers. Ita, ut officiales, Sanfelix. in prax. sect. 3. n. 17. Mastrill. de Magistrat. lib. 1. cap. 27. n. 23. Guttier. practic. quest. lib. 3. quest. 11. à num. 2., Gratian. discept. 90. num. 12., & seq., Ricc. collect. 2011., Reverter. decis. 201. per tot., Capyc. decis. Neapolitan. 126. à num. 1., & loquendo de inferioribus à Principe supremo, quod multo minus isti habeant potestatem removendi officiales sine causa, latissimè probant Menoch. de Arbitr. lib. 1. quest. 55. n. 1011. Antunez. de donationibus Regiis part. 2. cap. 13. num. 119., Coss. de remed. subsidiar. remed. 78. n. 9., Rocc. collect. 211. vers. 5. amplia, Mastril. de Magistrat. lib. 1. cap. 27. num. 24., & 41., Gratian. disceptat. 167. num. 41., & seq., Boer. dec. 149. num. 14. Barbos. de offic., & potest. Episcopi par. 3. alleg. 115. n. 16.
- 9 Ratio etiam ulterior est quia communis experientia docet, quod Sacerdos ille, qui removeretur, ex tali remotione quamdam notam, & quoddam dedecus incurrit, uti ponderat, Lar. in novissimis decis. Granaten. dicta disputat. 2. num. 6. ibi -- Maximo enim dedecore afficitur, qui ab officio removeretur, & præsumi ob culpam aliquam removeri, vel ne de illo Dominus confidat pluribus firmat Bobadill. . Effet enim contra omnem æquitatem officialem, admittere, & statim ad libitum injustè deponere, nec quisquam credet aliquem sine causa remove eum, qui rectè exercet munus suum, & nisi ingrati (quod de viris probis, & Religiosis, quales Capitula Ecclesiæ) credendum non est, quod removerent sine culpa eum, qui jam expertus egregiam suæ administrationis operam exhibuit: Admisso autem, quod tale quale dedecus, ex tali remotione deriveret in præfatum Sacerdotem, omnis æquitas expostulat, ut talis remotio non sequatur, nisi præmissa aliqua summaria cognitione causæ, ut in fortioribus terminis Cappellanæ merè servitorix, & regulandæ jure ejusdem famulatus, inter quas absque dubio recenseri non potest officium Confessarii latissimè docet, Card. de Luca de benefico. disc. 97. num. 12., & seq.
- 10 Atque de facto non obstante, quod Prælatuæ Religionum mendicantium, sint potiùs officia, quàm Beneficia, & ulterius sint merè manualia, & obedientialia

tialia, nihilominus si contingat privatio alicujus passim admittitur recursus ad Sac. Congregationem Regularium, quæ cognoscit de causis, quibus legitimè non concurrentibus reintegrare consuevit ejectum ob præjudicium, quod infame resultat amotis, uti ad rem profequitur *Card. de Luc. citat. disc. de benef. 97.*

11 num. 18., & patet in Commendis, & Præceptorii S. Ordinis Hierosolymitani, sunt quippe manuales, & amovibiles ad nutum Magni Magistri juxta, *Michales. in summa jurium Hierosolymit. equit. sub verbo Commenda num. 6. Paris. cons. 44. num. 2. volum. 4., Card. de Luc. de penson. disc. 42. Lotter. de re benef. lib. 1. qu. 36. num. 30., Sperell. dec. 21. num. 37., Rot. coram Mohedan. decis. 10. num. 2. tit. de caus. possess. & propriet. dec. 87. num. 2. par. 2. rec. decis. 1390. num. 1. coram Seraphin., & ta-*

12 men si contingat amotio, admittitur pariter recursus ad Superiores, & assignanda est causa cur provifus privetur, & à Commenda, sive Præceptorii amoveatur uti ad rem respondit *Card. de Luc. de benef. disc. 97. num. 22., Rot. in Melevitana Commenda 12. Martii 1702. S. Prævidens, & 4. Junii 1708. S. Quoniam coram R.P.D. meo Lancetta.*

His positus nullius roboris sunt, quæ in contrarium objiciebantur, nimirum, quòd nemo debet invitis Dominis in domo aliena permanere, & quòd sicuti præfatus Sacerdos propria voluntate deferere poterat officium Confessarii, sic & propria voluntate potuerit Patronus eundem officio privare. Sunt enim hæc, similesque rationes minus aptæ ad convincendum assumptum. In disputationibus siquidem forensibus non est locus disteriis, sed ad præscripta legum, & ad placita interpretum quæstiones sunt dirimendæ. Si talis modus arguendi videretur, sequeretur, quòd à quolibet officio quisque sine causa posset amoveri, semper quippe dici posset, quòd nemo debet invitis Dominis in domo aliena permanere, & quòd si ipse deferere potest propria voluntate officium, ita, & propria deputantis voluntate ab eodem possit amoveri; In superioribus talem propositionem vidimus esse falsissimam, & à dispositione Legum, & auctoritatibus Doctorum valde dissonam, quo stante dice-

Pars II.

re debemus, quòd urgente dispositione Legum, & firmantibus plena manu Doctoribus removeri non posse illum, qui fuit à Superiore deputatus sine ejusdem Superioris auctoritate, nec dari remotionem in officiis sine causa, carere per consequens quolibet fundamento dictionum illud, quòd quis invitis Dominis in domo aliena permanere non debet, & quòd si ipse pro libito voluntatis potest discedere, & pro libito voluntatis amoveri.

Minus obstat, quòd quilibet eligere valet Confessarium, & Medicum temporalem ad libitum suum, & sic quòd illum pro libito mutare valet; prætermisso siquidem quòd talis animadversio sibi vindicaret locum, si ageretur de proprio Patroni Confessario, objectum remanet inapplicabile, cum hic, & nunc tractetur de Confessario publicæ Ecclesiæ, & qui omnibus accedentibus ad illam administrat Sacramentum Pœnitentiæ, quin immò quoties procedendum esset cum terminis Medici, & à Medico corporis valeret argumentum ad Medicum Animæ; quemadmodum Medicus corporis semel approbatus, potest reprobari; sed dummodo concurrat causa juxta *Text. in l. ut gradatim 11. S. Reprobati ff. de muner. & honor. & in l. sed, & reprobari ff. de excusat. Tutor, & latè prosequuntur Jo. Andr. in addit. ad speculat. tit. de jurepat. in med. addit. marginal. Oldrad. cons. 18. sub num. 1. vers. est enim speciale, Tusch. in verb. Medicus conclus. 158. num. 1. Alphons. Perez in apolett. utriusque jur. in verbo Medicus S. De Secundis, Risgatt. de Stat. homin. in Republic. tit. de Medic. pag. 326. lit. B. Frederic. Schiling. in disput. jurid. de approbat. medic. pag. 56. vers. an autem ordinis;* Ita hoc ipsum ad summum dici valet respectu ad medicum Animæ, hoc est ad Confessarium, quòd non ad libitum videlicet, sed juxta solum subsistente causa possit amoveri.

Neque est attendendum, quòd officium Confessarii sit regulandum ad instar famulatus, ad instar Cappellaniæ laicalis ad nutum amovibilis, in quibus nulla concurrat necessitas assignandi causam; Distinguendi enim sunt termini; Apt loquimur de officiis, quæ habent publicam administrationem, jurisdictionem, & exercitium

citium, aut loquimur de officiis, quæ
 pertinent ad ministerium domesticum ali-
 cuius privatæ personæ, inter quæ officia
 14 postremi generis recensenda est Cappel-
 lania laicalis merè servitoria juxta tradi-
 ta per *Card. de Luc. de benef. disc. 97. n. 10.*
 15 Primo casu non datur amotio sine causa,
 ad differentiam secundi Casus in quo
 etiam sine causa admittitur amotio, vel-
 uti distinguit *Larr. in noviss. decis. Gra-*
naten. citat. disput. 2. num. 17. ibi -- Nec
quòd de mandato ultro objecimus, ut possit
revocari aliquid faciet, quia in hac materia
distinguere debemus officia, quæ publicam
administrationem, jurisdictionem, aut exer-
citium habent, ut hac de quibus nostra dis-

ceptatio, & in his procedat sine causa non
posse amoveri; ab eis, quæ ad ministerium
domesticum pertinent etiam Regis, vel ali-
cujus privati, ut Procuratoris, tunc rectè
sine causa poterit fieri revocatio -- Quam
 distinctionem communiter Doctores am-
 plectuntur *Caldas Pereir. conf. 9. num. 74.*
Aragon. tom. 4. decis. 389. à num. 6. Hoc
 posito cum ille, qui administrat Sacra-
 mentum pœnitentiæ in publica Ecclesia
 omnibus illis, qui ad eam accedunt, di-
 catur habere non ministerium domesti-
 cum, sed publicam administrationem, &
 publicum exercitium, inferatur illum sine
 causa removeri non posse.

C A N O N X X I I.

ALEXANDER III. *Lingonen. Episcopo.*

SI verò ordinatio alicujus Ecclesiæ ad tuam Institutio-
 nem spectat, & pro controversia Laicorum de Jurepa-
 tronatus inter se disceptantium, prorogatur; fas tibi sit, ap-
 pellatione remota, in eadem personam idoneam instituire;
 ita quod repræsentetur ab eo, qui jus evicerit patronatus.

C A N O N X X I I I.

Idem.

EAm te decet. Et infra: Illas autem Ecclesias, de qua-
 rum patronatu controversia fuerit, si infra sex menses,
 postquam vacaverit, non fuerit controversia terminata; li-
 citum tibi sit de persona idonea ordinare.

C A N O N X X I V.

INNOCENTIUS III. *Conventren. Episcopo.*

CUm propter discordias Laicorum. Et infra: Fraterni-
 tati tuæ mandamus, quatenus, si de Jurepatronatus
 quæstio emerferit inter aliquos, & (ab eo), cui competit, in-
 fra quatuor menses, non fuerit diffinitum, ex tunc Ecclesiam
 ipsam